

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುಪಂತ್ ಗೋಡಸ್ ರ್ಘಾನ್ನಿ ರಾಣಿಯ ಆಸ್ಥಾನದ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ ಗಂಡ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ಅವಿವಾಹಿ ಹಾಗೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ನಾಟಕದ ನಟಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಜೊತೆ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಡಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ ಗಂಡನ ವಿಸ್ತೃತ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಆತ ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳು ಮೂರು ದಿನ 'ಮುಟ್ಟಾದೆ'ನೆಂದು ಚರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೂಡಲಾರಂಭಿಸಿದನಂತೆ. 1857ರ ಯುದ್ಧದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಗೋಡಸ್ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ರಂ.ಶಾ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಎನ್‌ಬಿಟಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ವಿಷ್ಣುಪಂತ್ ಗೋಡಸ್ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ರಂ.ಶಾ. ಅವರ ಪತ್ನಿ ನಿಧನರಾದರು. ಅನಂತರ ರಂ.ಶಾ. ಅವರಿಂದ ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪೂರ್ಣ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕೃತಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ 'ನರೇಂದ್ರಾಯಣ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಂ.ಶಾ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ.

'ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಚಂದ್ರ', 'ನಳಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗ' ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಂ.ಶಾ. ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ನಾಟಕಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವು ಕನ್ನಡದ್ದೇ ನಾಟಕಗಳೆನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಂ.ಶಾ. ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ನೂರು ತಲೆ ಹತ್ತು ಕಾಲು' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅನಂತರ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಆರ್. ನಾಗೇಶ್ ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು.

'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪಡೆದು ರಂ.ಶಾ. ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಒಳನೋಟಗಳಿವೆ.

ರಂ.ಶಾ. ಅವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಆರ್ಯಭಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜೋಳದರಾಶಿ ದೊಡ್ಡನಗೌಡರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುಣೆಯ ಗ್ರಂಥೋತ್ಸೇಜಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

ಹಿಂದಿ ಚಲನಚಿತ್ರದ ಹಳೆಯ ಹಾಸ್ಯನಟ ಮೋಹನ ಚೋಟಿಯವರಂತೆ ಕಾಣುವ ಮೂಡಿ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತೃತ ಮನುಷ್ಯ. ಅವರಿಗೆ ಹಾಳು ಹರಟೆ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವಾಯಿತು; ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಯಿತು ಎಂಬಂತಹ ಸ್ವಭಾವ.

ಅವರು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದಾಗ ನಾನು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಅವರ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಾಗ 'ಅವರು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮರಾಠಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಓದಿದ ಕಾರಂತರು 'ರಂ.ಶಾ. ನನ್ನ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿಲ್ಲ'ವೆಂದು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್'ನ ಆಗಿನ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ ಎಚ್.ಕೆ. ದುವಾರಿಗೆ ನೋಟಿಸು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಆ ನೋಟಿಸು ಸ್ವಪ್ರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅನುವಾದದ ಎಲ್ಲ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದರು. ಜೋಡ್ಯವೆಂದರೆ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕಾರಂತರ ಅನುವಾದ ಕೃತಿಯ (ಪ್ರಕಟಣೆ: ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ) ಬಿಡುಗಡೆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕಾರಂತರೇ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ